

resp. 6 og 5 Lygter paa disse Steder, hvorhos Naadet godkjendte, at der anbringes 3 Lygter paa Skolebalken, alt dog kun under Forudsætning af, at Gasværket anlægger Ledningerne uden Udgift for Kommunen.

Det nævnte Udvalg opfordredes derhos til at indlede Forhandlinger med Aarhus—Nyomgaard Banen om Belysningen fra Mejl-gadesport til Banestationen.

<sup>234</sup>/<sub>77</sub>. Fra en Del Beboere af Jægergaardsvejen fremlagdes — med Bejudvalgets og Bygningskommissionens Erklæring — en Klage over Kenderstenens Tilstand paa den nordre Side af Jægergaardsvejen ved Frederiksballe.

Byraadet vedtog at lade den omhandlede Kendersten omlægge paa de tilgrænsende Lodsejeres Bekostning, men bevilgede dog, at de fornødne spaltede Sten afgives af Kommunen uden Betaling.

## Mødet den 4. Oktober.

<sup>27</sup>/<sub>77</sub>. Fra Møllejer Weis fremlagdes Andragende om, at Byraadet vilde foranledige et Aastedmøde til nærmere Forhandling af den af ham indsendte Plan til Mølleengens Bebyggelse. (Se Mødet den 9. August.)

Byraadet delegerede for sit Vedkommende Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse til at give Møde paa Aastedet for i Forening med Sundhedskommissionen at deltage i den ønskede Forhandling.

(Den 24. Januar 1878 var Sagen paa ny til Forhandling i Byraadet.)

<sup>40</sup>/<sub>77</sub>. I Sagen angaaende Ordningen af de geistlige Forhold her i Byen (se Mødet den 5. Juli) fremlagdes en Kommunikation af en Skrivelse af 21. f. M. fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet til Stiftets Biskop, saa lydende:

„Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har under 21. d. M. tilskrevet mig saaledes:

„Med behagelig Skrivelse af 14. d. M. har Deres Højærværdighed tilstillet Ministeriet et Andragende fra et af Aarhus Byraad nedsat Udvalg, hvori dette ved at indsende en af Arkitekt Holm og Murmester Fussing udarbejdet Tegning med Overslag til den paatænkte Kirke i den ny Del af Aarhus Kjøbstad anholder om, at Ministeriet i Overensstemmelse med dets Tilfagn i Skrivelse af 22. Juni sidstleden vilde opføre det i samme omhandlede Tilfald fra Statskassen paa dets Forslag til Finantslov for Aaret 1878—79.

For saa vidt Deres Højærværdighed har bemærket, at den indsendte Tegning kun udviser Rum til ca. 300 Personer, medens Byraadets oprindelige Forslag, der ledsagede Deres Skrivelse af 30. Maj, forudsatte en Kirke, der var i Stand til at rumme henved 500 Tilhørere, og De derhos har udtalt det Onskelige i, at Midlerne kunne tilstrække til at opføre en noget større Bygning end den nu foreslaaede, undlader Ministeriet ikke at bemærke, at det ganske deler Deres Højærværdigheds Ønske, medens det dog, under Forudsætning af, at Midlerne ikke ville tilstede en Udvidelse af den projekterede Bygning, formener, at denne, der efter Tegningen skal afgive 264 faste Siddepladser foruden 36 à 60 løse Stole, efter Omstændighederne maa anses for nogenlunde tilfredsstillende.

Med Hensyn til Udvalgets Andragende om, at Ministeriet vilde opføre det i dets Skrivelse af 22. Juni d. A. omhandlede Tilskud paa dets Forslag til Finantsloven for næste Finantsaar, bemærkes, at Andragendet er indkommet for sent til, at et saadant Tilskud kan opføres paa selve Finantslovsforslaget, og at Sagen derfor først vil kunne bringes frem i Rigsdagen som Ændringsforslag under Finantslovsforslagets Behandling i Folketinget.

Det indsendte Overflag lyder paa 50,000 Kroner, men, som bemærket i en Anmærkning til samme, er deri ikke medtaget eventuel Brolægning, Mørledning o. s. v. paa Terrænet, Kloffe, Orgel, Varmeapparat, Alterbillede, Alterbesætning, Døbefont, Lysekroner og en Del løst Inventarium. Angaaende Størrelsen af Udgifterne til disse Gjenstande ønskede Ministeriet at modtage en omtrentlig Opgivelse tillige med Udvalgets Erklæring om, at det vil søge de hertil fornødne Midler tilvejebragte ved frivillige Bidrag, og vil Ministeriet derefter ved et Ændringsforslag til Finantslovsforslaget bestræbe sig for at erhverve Rigsdagens Samtykke til en Bevilgning af indtil 50,000 Kroner som Tilskud til Opførelse af den paatænkte Kirke under Forudsætning af, at der ved dette Beløbs Supplering ved frivillige Bidrag haveS Sikkerhed for Kirkens forvarlige Fuldførelse efter den indsendte Tegning med Overflag, jaaledes som disse maatte blive approberede af Ministeriet."

Hvilket tjenstligst meddeles Byraadet til behagelig Efterretning.

Århus Bispegaard den 25. Septbr. 1877.

Brammer."

Skriuelſen overgaves det nedſatte Udvalg til yderligere Foranſtaſtning.

(Nærværende Sag forhandledeſ paa ny i Byraadets Møde den 4. April 1878.)

<sup>122</sup>/<sub>77</sub> Ifr. <sup>301</sup>/<sub>76</sub>. Fra Markudvalget var fremkommet nyt Forſlag til Anlæg af 6 Latrin-Kulør paa den ny Møddingplads ſamt til Dræning af Pladſen, hvortil Udgifterne — iberegnet Overbygning af de 6 Kulør — i alt ere anſlaaede til omtrent 5,950 Kroner. (Se Mødet den 20. Septbr.)

Byraadet vedtog Forſlaget i dets Helhed.

<sup>201</sup>/<sub>77</sub>. Byraadet vedtog det nedſatte Udvalgs Forſlag til en Skriuelſe til Juſtitsminiſteriet om Stadslægeembedets Ordning. (Se Mødet den 27. f. M.) Den er ſaa lydende:

„Ved Kgl. Reſolution af 9. Juni 1865 blev Diſtriktslægeembedet her i Aarhus delt ſaaledes, at der for Byen blev anſat en ſærlig Stadslæge, medens Landet her omkring blev henlagt under en ſærlig Diſtriktslæge. Gagen for det tidligere Diſtriktslægeembedet blev tillagt Sidſtnævnte, og Stadslægen, der ſom ſaadan vilde have at overtage alle en Diſtriktslæges offentlige Functioner, blev tillige Læge ved Høſpitalet eller Kloſteret ſamt Byens Sygehuſ. Der tillagdeſ ham ingen Gage ſom Stadslæge, men foruden løbſtemt Salær for de offentlige Forretninger, han maatte udføre, ikkun Udgang til Alderſtillæg af Statskaſſen i Lighed med de andre Diſtriktslæger og Ret til Penſion af Statskaſſen af ſamtlige hans Embedsindtægter, hvorimod han ſom Læge ved Sygehuſet ſkulde lønneſ med 200 Rdl., ſenere ved Indlemmeſe af Diſtriktet Frederikſbjerg under Kjøbstaden forſøget med 50 Rdl., og ſom Læge ved Høſpitalet med 50 Rdl., i alt altsaa 300 Rdl. = 600 Kroner. Som Stadslæge har han haft at beſørge Lægetilſynet paa Fattiggaardens Sygeſtuer og øvrige Fattigprægiſ, ſaa vel paa Fattiggaarden ſom i Byen, uden ſærlig Betaling; ſom Sygehuſets Læge har han behandlet de veneriſke der indlagte Patienter, hvorfor der i Aaret 1876 er givet ham ſærlig Betaling af Byens Kaſſe til Beløb 292 Kroner; deſuden er han den offentlige Retslæge og ſom ſaadan Medlem af Sundhedskommiſſionen og Kvarantænekommiſſionen ſamt Læge ved Arreſterne, hvorhoſ han har foretaget Viſitation af de offentlige Fruentimmer, hvorfor der i 1876 af Politiet er givet ham en ſærlig Betaling af 228 Kr.; deſuden har han en Tid været engageret ſom Læge ved Politikorpet for en af Byen udredet Betaling af 100 Kroner, og endelig

er han nu engageret som Læge ved Epidemilokalet for 60 Kroner aarlig og 2 Kroner daglig, saa længe der er Syge i Lokalet, dog ikke ud over 300 Kroner, hvilket i 1876 er udrebet med 360 Kroner. For Udstedelsen af Dødsattester for Fattigvæsenet er der i 1876 betalt ham 104 Kroner, og særlig Betaling er givet ham for Ligsyn over Hængte m. Fl., den offentlige Vaccination 2 Gange aarlig m. v.

Dengang fornævnte Ordning blev indført, var Aarhus en By paa 11,000 Indvaanere, den tæller nu over 20,000. Det er forstaaeligt, at Stadslægens Forretninger saaledes efterhaanden ere opvorede til noget Uoverkommeligt, saafremt der desuden skal levnes ham Tid til privat Praxis, uden hvilken han jo ikke vil kunne leve af Embedet. Men der er desuden en anden Betragtning, som her maa gjøres gjældende. Den Udvidelse, som Byens tiltagende Indbyggerantal nødvendiggjør, fordrer tillige saa meget Hensyn til Byens almindelige hygiejniske Forhold, at det let forstaaes, at ikke enhver Læge kan have et aabent Vje for Byens stedse vorende Fornødenhed i saa Henseende, og mindst naar han er overbebyrdet med andre Forretninger.

Byraadet er derfor enig i, at nu ved Stadslæge Dorphs Ansættelse i andet Embede bør Lejligheden gribes til en Deling af hans Forretninger.

Byen er villig til som hidtil at lønne en Læge for de egentlige kommunale Forretninger; men det forekommer os ogsaa, at, efter at Byen er voret saa betydelig, maatte der for Staten være al Anledning til at lønne Stadslægens som andre Distriktslæger.

Naar da under den kommunale Læge, der vel rettest bør benævnes „Sygehus- og Politilægen“, henlagdes Lægebehandlingen paa Byens Sygehus og endvidere Lægetilsynet med Politikorpslet og Visitationen af de offentlige Fruentimmer, der vanskeligt kan foretages uden paa Sygehuset, kunde der muligen endnu underlægges ham et mindre Fattigdistrikt, hvis den hele Fattigpraxis blev for meget for Stadslægens. Denne vilde derimod saa Tilsynet med Byens hygiejniske Forhold, derunder at være Medlem af Sundhedskommissionen og Kvarantænekommissionen samt Retslæge, hele Fattigpraxisen, derunder ogsaa paa Fattiggaarden, med Undtagelse af det Distrikt, der muligen henlagdes under Sygehus- og Politilægen, Lægetilsynet paa Epidemilokalet, der vistnok rettest bør blive under ham, de Forretninger, hvorfor gives løvbestemt Salær, dog med Undtagelse af Betalingen for Behandlingen af

veneriske Patienter paa Sygehuset, og endelig Lægebehandlingerne paa Hospitalet.

Sygehus- og Politilægen vil da faa de nu for Sygehusets Læge fastsatte 500 Kroner; som Læge ved Politikorpsen og for Visitationen af offentlige Fruentimmer er man villig til at udrede 400 Kroner aarlig, endvidere vil han faa Betaling for Behandlingen af veneriske Patienter paa Sygehuset (i 1876: 292 Kroner) og Udsigt til en forholdsvis billig Bolig, i hvilken Henseende bemærkes, at Stadslæge Dorph i de senere Aar har haft sin Bolig paa Sygehuset, der mindst kan ansættes til en Værdi af 600 Kroner aarlig, for 200 Kroner.

For Stadslægen vil foruden Lønningen af Staten som Distriktslæge være tilbage: Lønningen som Læge paa Epidemilokalet (i 1876 360 Kroner), paa Hospitalet 100 Kroner og Sælærer for lovbefalede Forretninger, der vel mindst kan anslaaes til 150 Kroner aarlig, endelig Fordelen af Afgang til Alderstillæg og Ret til Pension af samtlige Embedsindtægter.

Idet man derfor tillader sig at indstille en saadan Ordning af Stadslægens nuværende Forretninger til Approbation, undlader man ikke at tilføje, at man, hvis fornødent findes, er villig til at indstille den Læge, der ønskes ansat som Sygehus- og Politilæge, til Ministeriets Approbation, medens man meget maatte ønske, navnlig af Hensyn til de hygiejniske Forhold, at faa Lejlighed til at udtale sig over de Andragender, der maatte indkomme om Ansættelse i Stadslægeembedet."

<sup>229</sup>/<sub>77</sub>. Det i Mødet den 27. f. M. ommeldte Andragende fra Foreningen for Syges og Saares Pleje vedtoges det at lade finde sin Afgjørelse ved Budgetbehandlingen.

Et Andragende fra samme Forening om at faa overladt et Værelse paa Sygehusets Loft til to af dens Sygeplejersker blev afgjort saaledes, at der til dette Djemed overlades Foreningen et Værelse i Stadslægens Bolig, som denne har erklæret sig villig til at afstaa. Værelset monteres af Sygehuset.

<sup>241</sup>/<sub>77</sub>. Et fra Haandværkerforeningen til Erklæring modtaget Andragende til Justitsministeriet om Tilladelse til at afholde en Tombola i velbdædig Djemed blev anbefalet.

<sup>235</sup>/<sub>77</sub>. Kommunens Budget for 1878 fremlagdes. (Se næste Møde.)

---

I et samme Dag afholdt Møde vedtog Byraadets valgte Med-

lemmer med Mørk som Formand Decisioner til Revisionsantegnelserne til Ræmnerregnskabet for 1776. (Se Mødet den 27. Septbr.)

## Mødet den 11. Oktober.

<sup>45</sup>/<sub>74</sub>. I Sagen angaaende Revisionen af Vedtægten for den kommunale Bescatning af de faste Ejendomme her i Kjøbstaden forelaa der Meddelelse om, at der ikke var indkommet nogen Klage over den reviderede Vedtægt, der har henligget til det lovbefalede offentlige Eftersyn. (Se Mødet den 6. Septbr.)

Byraadet anmodede desaaarsag Formanden om at indsende Vedtægten til Ministeriet med Andragende om, at den maa blive approberet til at gjælde fra den 1. Januar næstkommende. (Se Mødet den 8. Novbr.)

<sup>100</sup>/<sub>74</sub>. I Anledning af, at Amtet havde erindret om Indbetaling til Byens Politikasse af Halvdelen af det af denne Kasse forskudsvis udredebe Beløb til en i Aaret 1875 efter Amtets Foranstaltning foretagen Istandsættelse af Slusebroen (se Byraadsfhdl. f. 1876 S. 77 og 175), anmodedes det tidligere nedsatte Udvalg om at fremme Sagen til Afgjørelse. (Se Mødet den 13. Decbr.)

<sup>102</sup>/<sub>77</sub>. I Sagen angaaende Fordelingen mellem By og Amt af ledige Lokaler paa Raadhuset (se Mødet den 12. April) forelaa der Indstilling fra Udvalget for Byens Bygninger og Inventariesager.

Byraadet besluttede at meddele Amtsraadet, at det ikke har noget imod, at Odsagssamlingen foreløbig forbliver i den store Sal, og at Fordelingen af Loftslokalerne som Følge deraf udsættes indtil videre. (Se Mødet den 6. Decbr.)

<sup>156</sup>/<sub>77</sub>. Fra Gartner A. Malling var under 30. Maj 1876 fremkommet Besværing over, at Afløbet fra Petroleumslagrene ved Frederiksbjerg, fordi det er inficeret med Petroleum, ødelægger hans Eng, over hvilken dette Afløb har sit naturlige Fald. Efter at have modtaget Erklæring fra Vandløbsudvalget af 29. Juni f. A. og fra Sundhedskommissionen af 3. ds. — med Hensyn til denne Forsinkelser bemærker Kommissionen, at den en Tidlang havde stillet Sagen i Bero for at afvente Sværskættelsen af Foranstaltninger fra Lagrenes Ejeres egen Side, hvorved man havde forment at enhver Grund til Klage vilde være bortfalden — besluttede Byraadet at svare Klageren i Overensstemmelse med Kommissionens Erklæring, at det efter samtlige foreliggende Forhold ikke nu fandt sig foranlediget til at foretage